

Toimivat palvelut,
vahvat yhteisöt

KUNTA- JA SOTE-UUDISTUS

31.10.2013

Yhteenveto kuntien tehtäviä koskevan kyselyn vastauksista

Valtiovarainministeriö avasi 18.9.2013 sähköisen webropol-kyselyn, jossa kysyttiin kuntalaisilta, kuntapäätäjiltä ja kunnan viranhaltijoilta ideoita kuntien tehtävien ja velvoitteiden uudistamiseksi.

Vastaajia pyydettiin kertomaan, miltä toimialoilta tehtäviä pitäisi heidän mielestään ensisijaisesti vähentää ja mitä tehtäviä nämä voisivat olla. Toiseksi vastaajia pyydettiin kertomaan, tulisiko kuntien luopua joidenkin tehtävien hoidosta ja mitä kyseiset tehtävät voisivat olla. Lisäksi vastaajia pyydettiin arvioimaan millaisia vaikutuksia luopumisella olisi.

Vastaajilta pyydettiin myös mielipiteitä siihen, voisiko järjestöjen roolia palvelujen tuottamisessa kasvattaa, ja voidaanko yksilön vastuuta omasta hyvinvoinnistaan kasvattaa esimerkiksi palvelumaksuin.

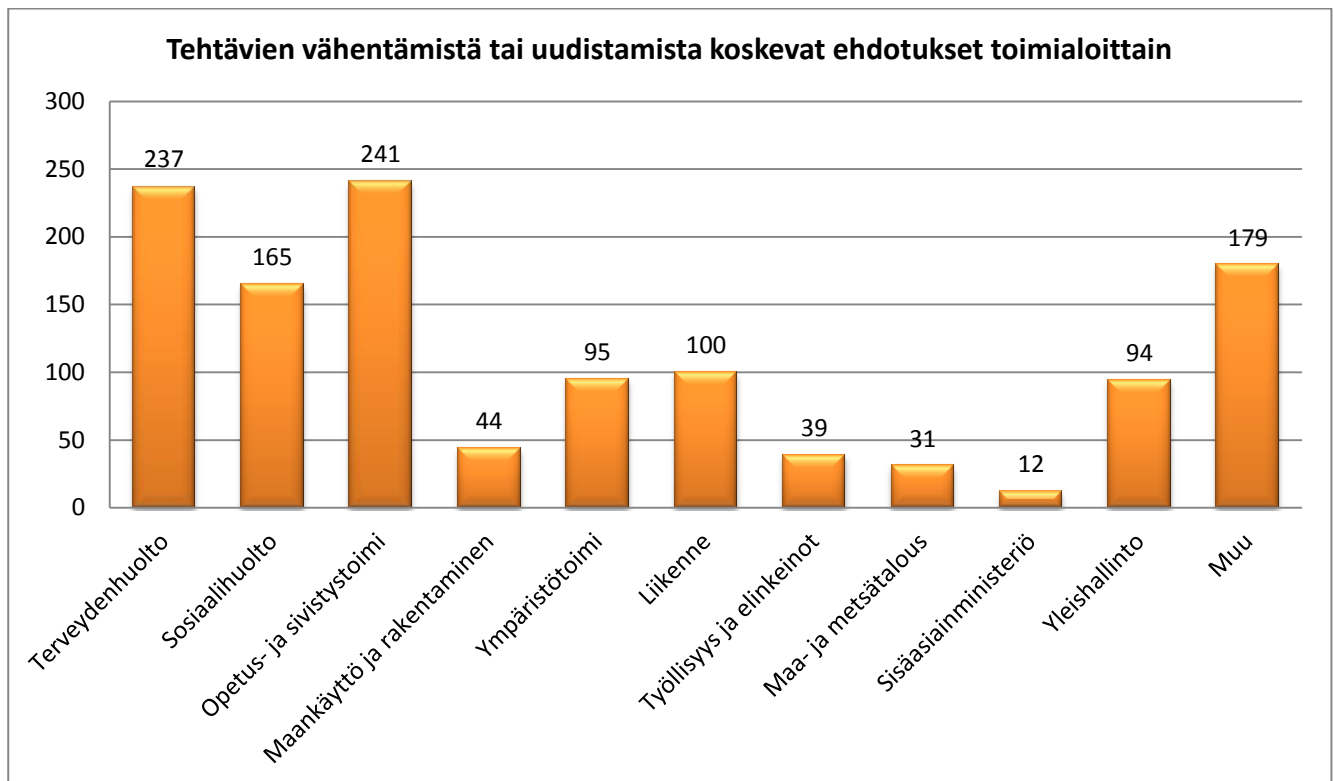
Kyselyyn pääsi vastaamaan valtiovarainministeriön verkkosivujen sekä kuntarakennemuutosten tietopankin kautta. Vastaajilla oli apunaan luettelo, johon oli kerätty kuntien lakisääteisiä tehtäviä esimerkinomaisesti. Lisäksi apuna oli graafi, josta ilmeni kuinka paljon lakisääteisiä tehtäviä ja velvoitteita eri toimialoilla on. Vastausaika päättyi 11.10.2013. Kyselyyn vastasi yhteensä 743 henkilöä, joista kuntalaisia oli 510, kunnan viranhaltijoita 167 ja kuntapäätäjiä 66. Vastaajien lukumäärä vaihteli kysymyksittäin.

Tähän muistioon on koottu kyselyn tulokset kysymyksittäin. Kunkin kysymyksen osalta on esitetty vastaajien lukumäärä, jakaumat sekä keskeiset ehdotukset. Osa vastauksista oli niin vapaamuotoisia, ettei niitä voitu hyödyntää analyysissä.

Valtiovarainministeriön asettaman kuntien tehtävien arviointi -työryhmän tekemää kuntien tehtäväkartoitusta on käytetty apuna kyselyn toteutuksessa. Kyselyn vastaukset esitellään kuntien tehtävien arviointi -työryhmälle, jonka yksi tehtävä on selvittää kansalaisten näkemyksiä kuntien tehtävistä.

Kysymys 1: Eniten kuntia työllistävät sosiaali- ja terveyspalvelut. Seuraavaksi eniten tehtäviä on ympäristöön ja liikenteeseen liittyvissä asioissa sekä opetus- ja kulttuuripalveluissa. Mitä tehtäviä tulisi ensisijaisesti vähentää?

Vastaajien enemmistö vähentäisi ensisijaisesti opetus- ja sivistystoimesta

Kysymykseen siitä, miltä toimialalta tehtäviä pitäisi ensisijaisesti vähentää, vastattiin yhteensä 707 kertaa. Vastaajat ehdottivat useimmiten tehtävien vähentämistä tai uudistamista useammalla kuin yhdellä toimialalla. Eniten kannatusta sai opetus- ja sivistystoimesta vähentäminen, jota ehdotti 34 prosenttia vastaajista. Ehdotuksista 21 prosenttia koski kulttuuri- ja liikuntapalveluja. Leikkauksia perusteltiin muun muassa sillä, että niistä säästäminen kirpaisee vähemmän kuin sosiaali- tai terveyspalveluihin kajoaminen. Kulttuuripalveluja ei nähty välttämättöminä toisin kuin esimerkiksi terveydenhoitoa ja perusopetusta. Kulttuurimenot ehdotettiin käyttäjien itsensä tai yritysten maksettavaksi. Poikkeuksena oli kirjasto, jonka palvelujen maksuttomuus nousi esiin useassa vastauksessa. Liikuntapalveluista leikkaamista ehdottaneet kannattivat useimmiten käyttömaksujen perimistä. Poikkeuksena mainittiin esimerkiksi nuorten ja vähävaraisten liikunnan tukeminen.

Niistä, jotka leikkaisivat opetus- ja sivistystoimesta, noin 15 prosenttia olisi valmis luopumaan subjektiivisesta päivähoito-oikeudesta. Poikkeuksena päivähoito-oikeus haluttiin säilyttää esimerkiksi silloin, kun molemmat vanhemmat ovat töissä, työtön vanhempi käy työhaastattelussa tai on kokopäiväinen opiskelija.

Sosiaali- ja terveyspuolella myös tarvetta uudistuksille

Kuntien toimintamenoista sosiaali- ja terveyspalvelut muodostavat suurimman menoerän. Myös näiden palvelujen uudistamiselle nähtiin tarvetta: kannatusta sai niin terveyspalvelujen rahoitusmallin uudistaminen, sairauksien ennaltaehkäisyyn panostaminen kuin solariumlaitteiden valvonnan lopet-

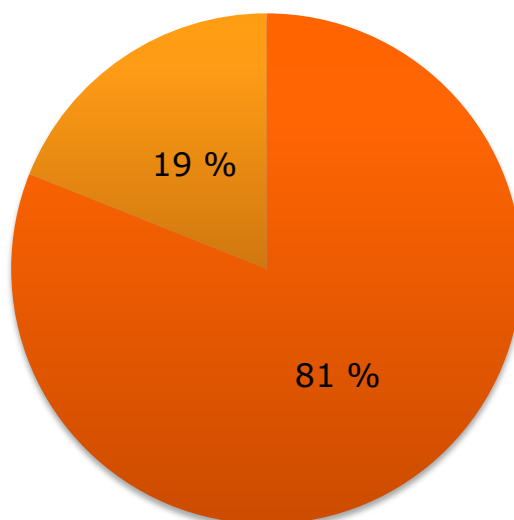
taminen tai siirtäminen pois kunnilta. Yksilön vastuuta omasta hyvinvoinnistaan pidettiin myös tärkeänä. Lisäksi tietojärjestelmien yhtenäistämistä ja käyttövarmuuden parantamista peräänkuulutettiin useassa vastauksessa. Kysymyksessä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialat oli jaoteltu erikseen. Terveyspalveluihin liittyviä tehtäviä ja velvoitteita vähentäisi tai uudistaisi noin 34 prosenttia vastaajista. Näistä 15 prosenttia mainitsi erikseen solariumlaitteiden valvonnasta luopumisen. Sosiaalitoimeen liittyvien tehtävien ja velvoitteiden vähentämistä tai uudelleenjärjestelyä kannatti 23 prosenttia kaikista vastaajista. Yhteensä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tehtäviä vähentäisi tai uudistaisi noin 57 prosenttia kysymykseen vastanneista.

Listattujen toimialojen ulkopuolelta yleishallinnon karsimista ehdotti 13 prosenttia kyselyn vastaajista. Sisäministeriön toimialaan kuuluvien karsimista tehtävien, kuten palo- ja pelastustoimen keventämistä ehdotti 12 vastaajaa.

Kuntalaisten näkemykset ratkaisumalleista vaihtelevat

Vaikka vastaajilla oli eriäviä näkemyksiä siitä, mistä kannattaa karsia, talouden haastava tilanne ja siitä johtuvat kuntien säästöpainne hyväksytään yleisesti: vain 36 vastaajaa oli sitä mieltä, että vähentämistarvetta ei ole lainkaan. Näkemykset kuntien tehtävätaakan keventämiseksi vaihtelivat: osa vastaajista puolsi palveluiden täysimääräistä tai asteittaista yksityistämistä, kun taas toiset vastustivat sitä jyrkästi. Tehtävien siirtämistä kunnilta valtiolle ehdotettiin usein, mutta vastauksissa ei otettu kantaa siihen, kuinka tehtäväsiirto helpottaisi julkisen talouden painetta.

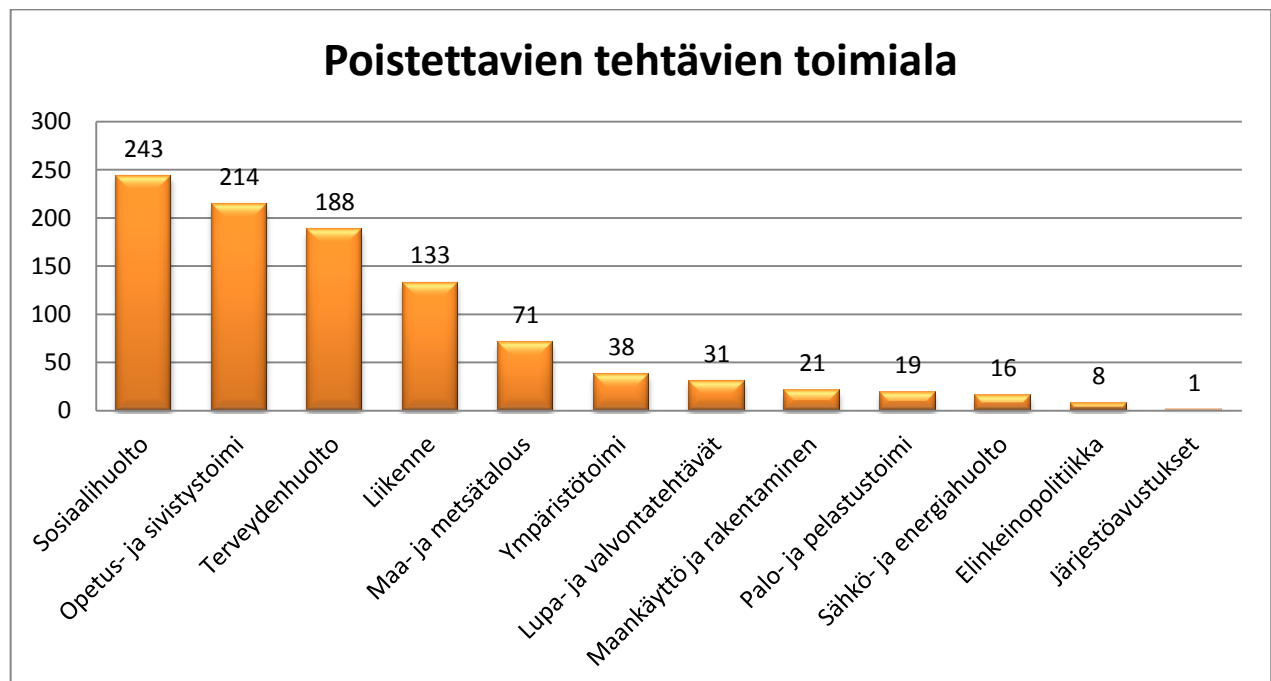
- Tehtäviä tulisi vähentää / uudistaa
- Tehtäviä ei tulisi vähentää miltään toimialalta

Kysymys 2. Tulisiko kuntien luopua joiden tehtävien hoidosta? Mitä nämä tehtävät voisivat olla? Kuvaile myös minkälaisia vaikutuksia näkisit tällä olevan.

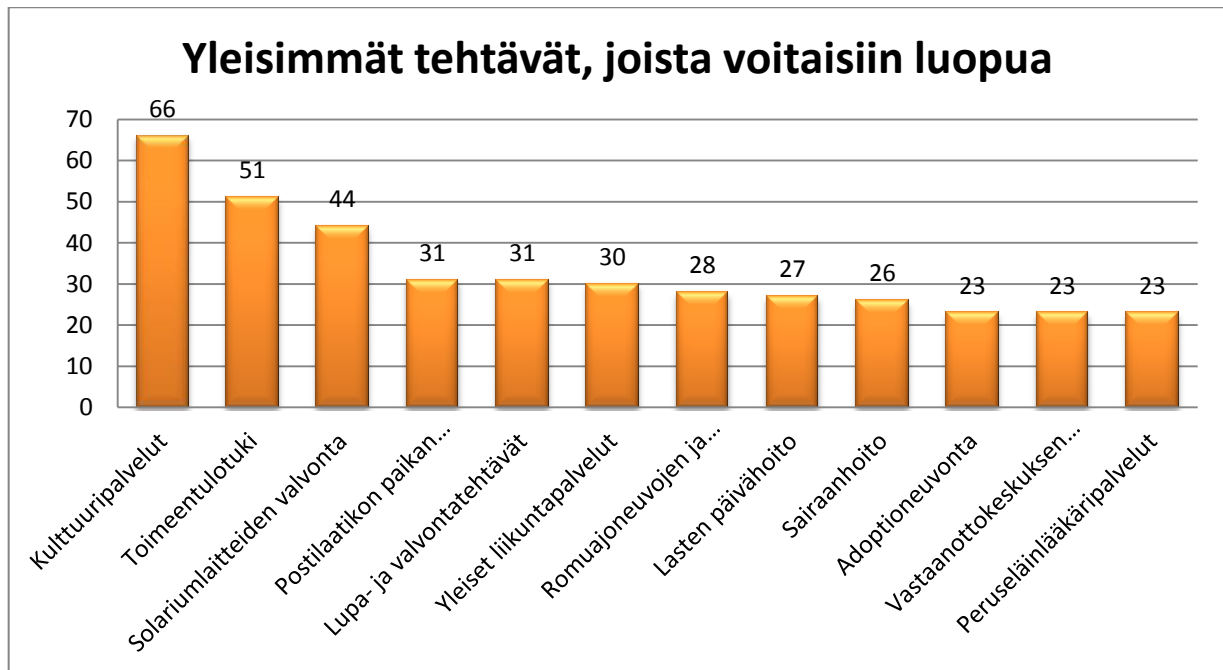
Kysymykseen vastattiin 647 kertaa. Vastanneista 88 prosenttia kannatti tehtävistä luopumista. 571 vastaajaa ehdotti tehtävistä luopumista, ja yhteensä tehtiin 983 ehdotusta vähennettävistä tehtävistä. 132 vastausta oli sellaisia, joissa ei yksilöity kunnan tehtäviä, vaan ehdotettiin esimerkiksi byrokratian vähentämistä, työntekijöiden vähentämistä, tehokkuuden lisäämistä, ulkoistamista, työntekijöiden palkkojen pienentämistä ja lomien lyhentämistä. Tehtävien vähentämistä vastusti 9 prosenttia vastaajista.

Lähes 25 prosenttia poistettaviksi ehdotettavista tehtävistä koski sosiaalihuoltoa. Opetus- ja sivistystoimi oli seuraava lähes 22 prosenttiosuudella. Terveystoimen osuus oli 19 prosenttia ja liikenteen osuus oli lähes 14 prosenttia. Terveystoimen sekä palo- ja pelastustoimen siirtoa valtiolle ehdotettiin useissa vastauksissa.

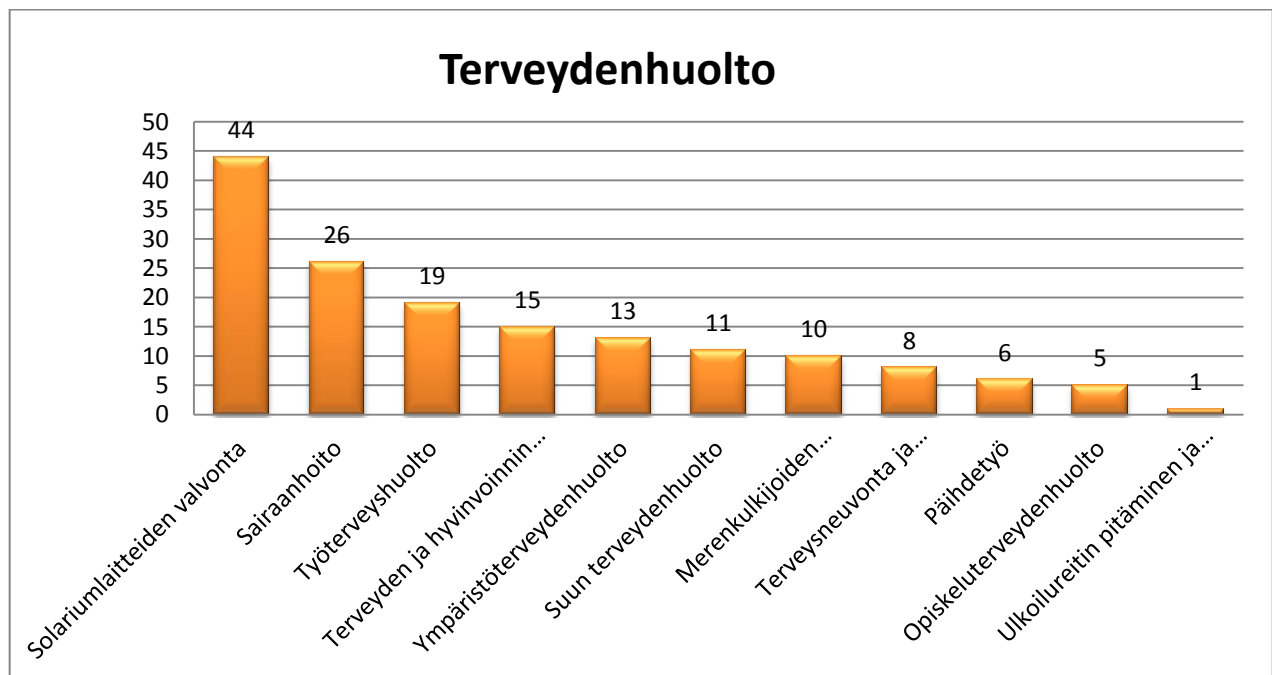
Yksittäisissä vähennysehdotuksissa esiin nousivat kulttuuripalvelut ja toimeentulotuki

Tarkasteltaessa yksittäisiä tehtäviä koskevia vähennysehdotuksia, vastaajat ehdottivat useimmiten kulttuuripalveluista luopumista sekä kulttuuripalvelujen maksullisuuden lisäämistä. Seuraavaksi eniten ehdotettiin toimeentulotuesta luopumista. Korkealle yleisimpien vastausten joukossa nousivat yksittäiset pienet tehtävät, kuten solariumlaitteiden valvonta, postilaatikon paikan määrittäminen sekä muut lupa- ja valvontatehtävät. Liikuntapalveluissa ehdotettiin maksullisuuden lisäämistä sekä liikuntapaikkojen rakentamisen tai urheiluseurojen tukemisen vähentämistä. Monet vastaajat ehdottivat myös neuvontapalvelujen poistamista kunnalta. Vastaajat ehdottivat valtakunnallista neuvontaa tai neuvonnan siirtoa järjestöille.

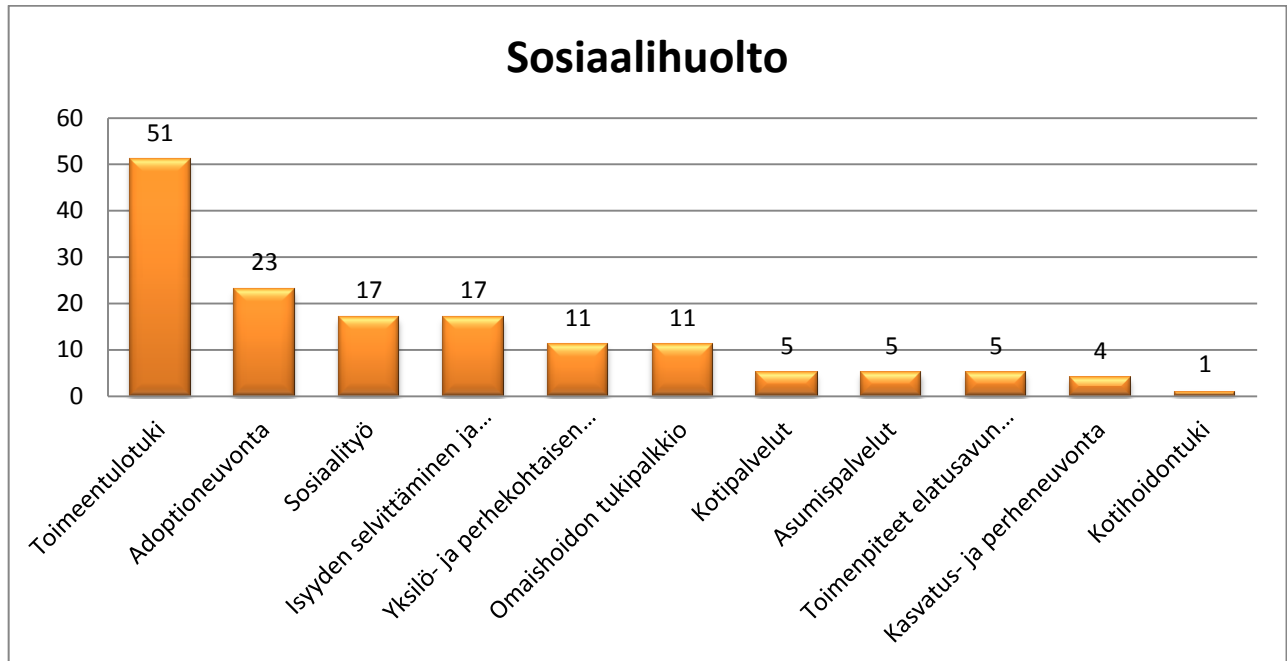
Terveydenhuolto

Terveydenhuollon tehtäviä koskevia vähentämisehdotuksia tuli 158. Solariumlaitteiden valvonnan jälkeen eniten (16 prosenttia) ehdotukset koskivat sairaanhoidon vähentämistä. Myös työterveydenhuoltoa sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä ehdotettiin vähennettävän. Seuraavaksi eniten ehdotettiin suun terveydenhuollon tehtävän poistoa.

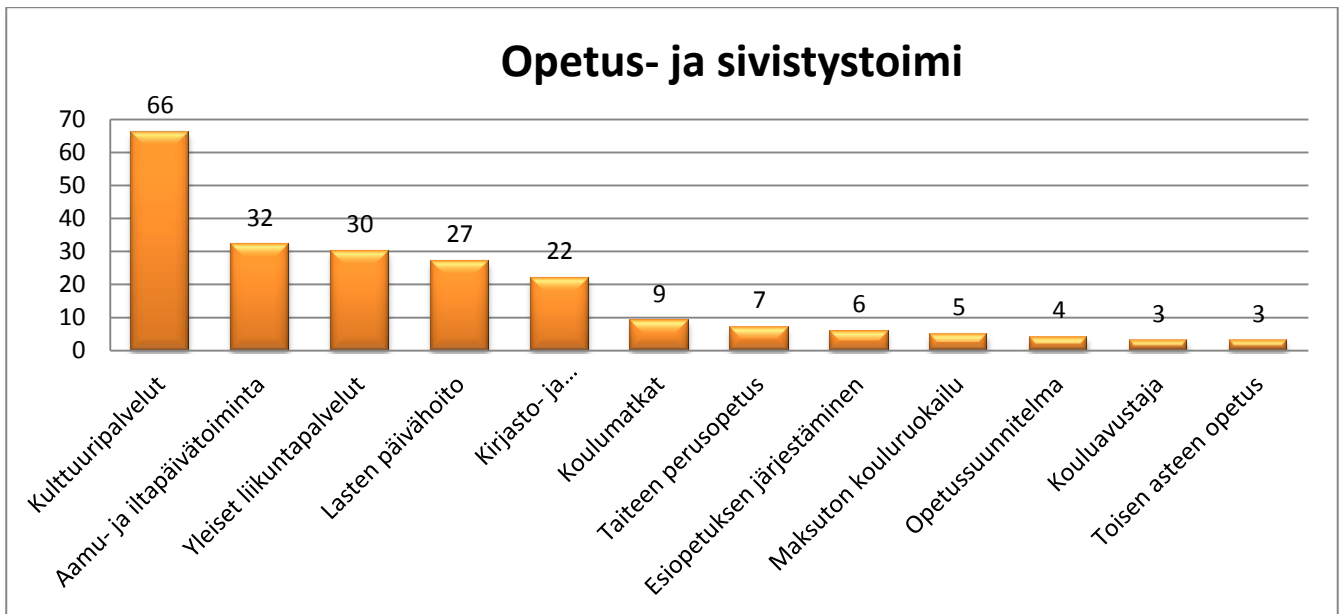
Sosiaalihuolto

Sosiaalihuollon tehtävien vähennysehdotuksista kolmasosa koski toimeentulotukea. Isyyden selvittäminen sekä elatusavun vahvistaminen ei kuuluisi kuntien tehtäviin, vaan tehtävä tulisi siirtää tuomioistuimille.

Opetus- ja sivistystoimi

Opetus- ja sivistystoimen tehtävien vähentämisehdotuksia tuli 214. Lähes 45 prosenttia ehdotti kulttuuri- ja liikuntatoimen tehtävien poistamista. Päivähoidon sekä koululaisten aamu- ja iltapäivähoidon poistamista ehdotti lähes 28 prosenttia vastaajista. Päivähoidon osalta vastaajat mainitsivat subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisen silloin, kun toinen vanhemmista on kotona. Opetustoimessa on vastaajien mukaan paljon karsittavaa, vastaajat mainitsivat koulukuljetusten vähentäminen, taiteen perusopetus poistamisen sekä opetussuunnitelmien laadinnan poistamisen. Kouluruokailua ehdotettiin maksulliseksi. Myös kirjastopalveluja ehdotettiin poistettavaksi.

Vähiten poistoehdotuksia tuli maankäytön ja rakentamisen toimialalta. Useimmat ehdottivat ARA-asuntojen rakentamisen poistamista sekä katujen kunnossapidon poistamista. Myös kaavoitusta koskevien tehtävien osalta ehdotettiin erilaisten kaavojen vähentämistä.

Ympäristötoimesta tuli vain 38 ehdotusta tehtävien poistamisesta. Niistä yli puolet koski jätehuollon tehtäviä, joita ehdotettiin yksityistettäväksi. Jäteneuvonta ehdotettiin siirrettäväksi yrityksille tai järjestöille. Vesihuollon suunnittelusta tulisi muutaman vastaajan mielestä luopua.

Liikenteen toimialalla tehtiin yhteensä 81 ehdotusta vähennettäväksi tehtäviksi. Lähes 39 prosenttia vastaajista ehdotti postilaatikon paikan määrittämistä koskevan tehtävän poistoa sekä lähes 35 prosenttia poistaisi romuajoneuvojen ja hylätyn ajoneuvon siirtoa koskevia tehtäviä. Yksityisteiden avustuksista tuli vastaajien mielestä myös luopua.

Työllisyys- ja elinkeinotoimen tehtävissä useimmin ehdotettiin vastaanottokeskusten perustamistehtävistä ja maahanmuuttajien kotouttamista koskevien tehtävien poistoa. Talous- ja velkaneuvonnan tehtäviä pidettiin järjestöille sopivampana kuin kunnan tehtävänä. Elinkeinopolitiikan hoitoa ehdotettiin myös poistettavaksi.

Maa- ja metsätalouden toimialalla useimmin poistettavaksi ehdotettiin eläinlääkäripalveluja. Vastaajien mielestä tehtävä tulisi siirtää yksityiselle sektorille. Irrallaan tavattujen pieneläinten talteenotto tulisi myös poistaa kunnan tehtävistä samoin kuin sato-, tulva- ja riistavahinkojen korvausten käsitteilytehtävät.

Vastaajien näkemyksiä tehtävien poiston vaikutuksista

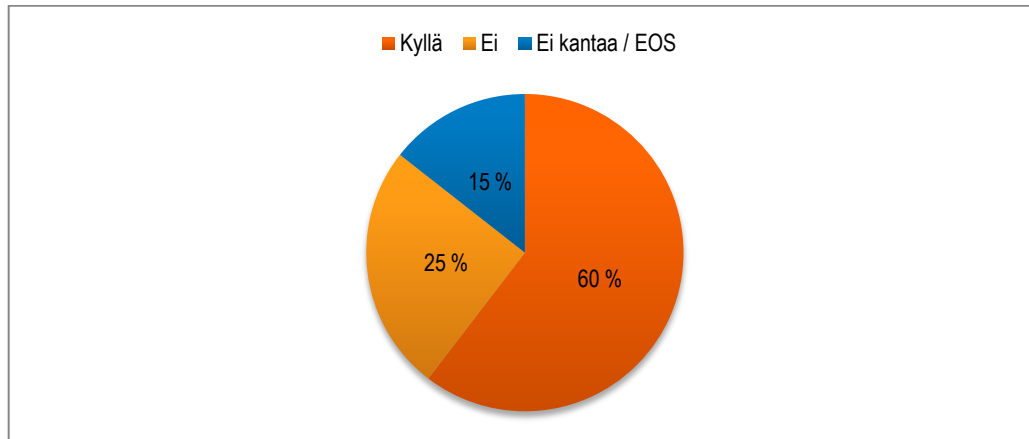
Kysymyksessä pyydettiin vastaajia kuvailemaan myös sitä, minkälaisia vaikutuksia vastaajat näkisivät tehtävien poistolla olevan. Vastauksissa tuotiin esille mm. seuraavia vaikutuksia:

- tehtävien päällekkäisyyksiä tulisi karsia, sosiaali- ja terveydenhuollossa päällekkäisyyksiä
- erikoissairaanhoidon tehtävien siirto valtiolle, koska kansalaiset ovat eriarvoisessa asemassa
- Kela voisi hoitaa toimeentulotukiasiat, koska siellä on osaaminen ja tarvittava tieto
- tehtäviä tulisi seudullistaa: maankäyttö, kaavoitus ja rakennusvalvonta

- säästöjä syntyisi, kun valtio hoitaisi tehtävät
- käsittelyprosesseja tulisi yksinkertaistaa
- kaikenlaisten pakollisten suunnitelmien tekeminen on turhaa työtä
- jätteen kuljetuksen kilpailuttaminen kuntalaisten puolesta on turhaa
- katujen valaistuksen vähentäminen säästäisi sähköä
- palvelujen rajaaminen, esimerkiksi eläinlääkäripalvelut vain tuotantoeläimille
- kunnallisista kulttuuripalveluista luopuminen seurauksena kulttuuripalvelut moninaistuisivat
- ylimääräinen valvonta on turhaa
- työllistämispalvelut yhteen paikkaan, kestävämpiä että palveluja hoitavat kunnat, Kela ja elyt
- sosiaalihuollon valtiollistamisella tuskin vaikutuksia ruohonjuuritasolle
- perustehtäviin keskittyminen
- käyttäjämäärältään vähäiset palvelut tulisi lopettaa
- henkilökunnan tehokkaampaa käyttöä voisi edistää monialaisuudella lukuun ottamatta terveydenhuoltoa ja joitakin vaativia tehtäviä
- kuntien pitäisi luopua kaikista palveluista, jotka eivät ole lakisääteisiä
- kuntia tulisi pakottaa ja auttaa investoimiaan tekniikoihin ja teknologioihin, jotka tuovat säästöjä
- kuntien henkilöstölle tulisi antaa raha ja vastuuta tuottaa palvelut itse edullisesti ja laadukkaasti
- kaikki tehtävät voisi kilpailuttaa
- avustusten jakoon tarvitaan tarkkuutta
- puistojen ja katujen kunnossapito kilpailutettava, taloushallinnon voisi ulkoistaa
- lainsäädäntöä tulisi perata ja yksinkertaistaa monimutkaisia käytäntöjä, nippelimäistä sääntelyä pitäisi reippaalla kädellä karsia
- kunnallisia datavarantoja tulisi avata, verovaroin kerätyn datan tulisi olla avointa
- neutraali ratkaisu olisi juustohöylällä tehty leikkaus palvelujen tasoon
- koulutukseen maksuja ja kustannusvastuuta oppilaille ja heidän perheille, lisää kustannusvastuuta myös terveydenhoitoon
- kaikella supistamisella on omat haittansa, mutta nykytilanteessa on välttämätöntä aloittaa
- nuorista enemmän vastuuta vanhemmille
- valittajien omaa vastuuta tulisi lisätä, vähentäisi valituksia

Kysymys 3: Tulisiko järjestöjen vastuuta palvelujen hoitamisessa lisätä? Millä toimialoilla näin voitaisiin tehdä?

Kysymykseen järjestöjen vastuun lisäämisestä vastattiin 624 kertaa. Vastanneista 60 prosenttia kannatti järjestöjen vastuun lisäämistä palveluiden tuottamisessa ja 25 prosenttia vastusti.

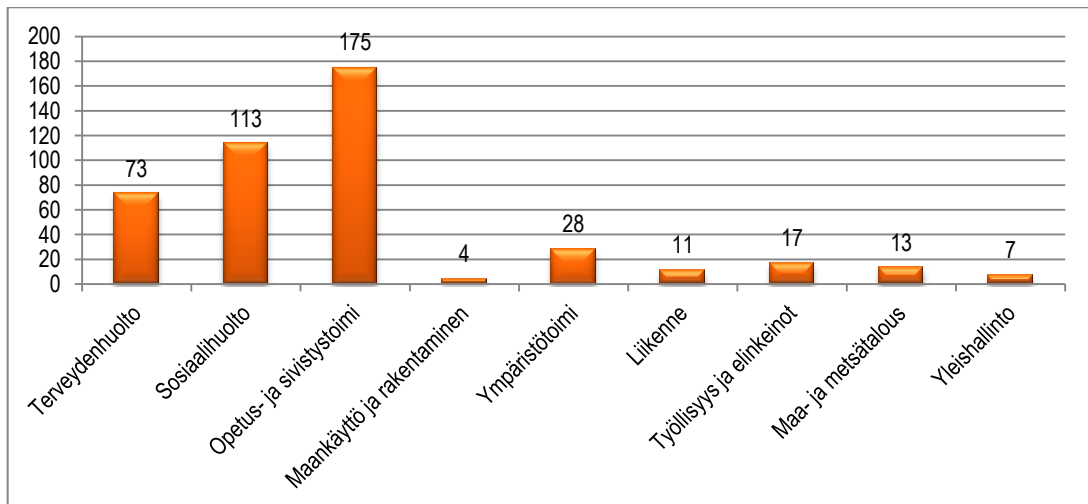
Kuva 1: järjestöjen vastuun kasvattaminen (kyllä / ei / ei kantaa tai ei osannut sanoa)

Järjestöjen vastuun pitämistä nykyisellään tai vähentämistä perusteltiin usein sillä, että vastuun palveluiden järjestämisestä ja tuottamisesta pitää peruspalveluiden osalta olla julkisella hallinnolla. Järjestöjen vastuun lisäämisen pelättiin lisäävään byrokratiaa, väärinkäytöksiä sekä heikentävät palvelutasoa. 'Ei' -näkemys perusteltiin myös sillä, että järjestöjen vastuun lisäämisen sijaan kuntalaisen omaa vastuuta itsestään ja ympäristöstään tulisi lisätä.

Vastaajat, jotka eivät ottaneet kantaa kysymykseen, toivat usein esiin, että periaatteessa järjestöjen vastuun lisääminen on kannatettavaa, mutta järjestöjen vastuuta tulisi lisätä vain, jos järjestöjen rahoitusta lisätään. Lisäksi kiinnitettiin huomioita siihen, että järjestöt ja ylipäättään kolmas sektori toimii jo nyt aktiivisena palveluiden tarjoajana julkisen palvelutuotannon rinnalla ja sen täydentäjänä sekä ostopalveluina tuottavat kunnille palveluita.

Millä toimialoilla järjestöjen vastuuta voitaisiin lisätä?

Järjestöjen vastuuta toivottiin lisättävän erityisesti niiden palveluiden järjestämisessä, jotka eivät ole kunnan lakisääteistä tehtävää.

Kuva 2: millä toimialalla järjestöjen vastuuta voitaisiin lisätä?

Eniten järjestöjen vastuuta toivottiin lisättävän liikunta- ja kulttuuripalveluissa, koululaisten aamupäivä- ja iltapäiväkerhotoiminnassa, terveydenhoidon ja sosiaalihuollon tehtävissä (erityisesti vanhus-tenhuolto ja päihdehuolto) sekä ympäristötoimessa.

Poimintoja yksittäisistä tehtävistä / palveluista, joissa järjestöjen vastuuta voitaisiin lisätä

Kyselyn vastauksissa toivottiin erityisesti järjestöjen vastuun lisäämistä seuraavissa tehtävissä / palveluissa:

- Koulujen aamupäivä- ja iltapäiväkerhot
- Liikuntapalvelut, kuten liikuntapaikkojen ylläpito
- Kulttuuripalvelut
- Kirjastotoiminta
- Ulkoilureittien ylläpito
- Romuajoneuvojen ja hylättyjen ajoneuvojen siirto
- Vanhusten palvelut – esim. asuminen
- Löytöeläimet ja eläinsuojelu
- Talous- ja velkaneuvonta
- Maatalouslomitus
- Päihdehuolto
- Ennaltaehkäisevän terveydenhuollon tehtävät

Kolmannen sektorin toimijat, joiden vastuuta toivottiin lisättävän olivat esimerkiksi:

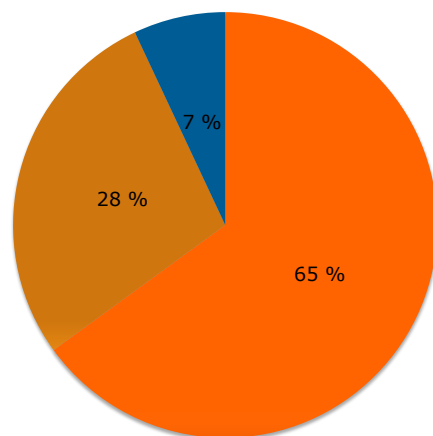
- Urheilujärjestöt ja -seurat (liikuntapaikkojen ylläpito)
- SPR (vanhustenhuolto)
- Työttömien yhdistykset
- Asukas yhdistykset (raivaustyöt, kuntopolut jne.)
- Eläkeläisjärjestöt
- Seurakunnat (iltapäiväkerhot)
- Kyläyhdistykset
- MLL

Kysymys 4. Tulisiko kansalaisten vastuuta omasta hyvinvoinnista lisätä esimerkiksi palvelumaksuin?

Kysymykseen kansalaisten vastuun lisäämisestä omasta hyvinvoinnista huolehtimisessa vastattiin 665 kertaan. Vastaajista 65 prosenttia kannatti kansalaisten vastuun lisäämistä ja palvelumaksujen korottamista ainakin joltain osin. Noin 28 prosenttia vastusti korotuksia. Kysymykseen vastanneista 6,5 prosenttia oli sitä mieltä, että kansalaisten vastuuta omasta hyvinvoinnista tulisi lisätä, mutta ei maksuja korottamalla.

Kysymys 4: Tulisiko kansalaisten vastuuta omasta hyvinvoinnista lisätä esimerkiksi palvelumaksuin?

■ Kyllä ■ Ei ■ Kansalaisten vastuuta omasta hyvinvoinnista tulisi lisätä, mutta ei maksuja korottamalla

29.10.2013

Toimivat palvelut, vahvat yhteisöt KUNTA- JA SOTE-UUDISTUS

Maksujen korottamista kannattaneista noin 45 % kannatti kohtuullisen yksiselitteisesti maksujen korottamista. Osa korotuksia kannattaneista oli kuitenkin huolissaan siitä, että kustannusrasitus ei tulisi kohtuuttomaksi niille, jotka käyttävät ja tarvitsevat eniten palveluja. Lähes 10 % vastanneista oli sitä mieltä, että maksut tulisi mitoittaa tulojen tai maksukyvyn mukaan. Muista kuin sosiaali- ja terveyspalveluista perittäviä maksuja kannatti 4 prosenttia vastanneista ja joltain, tarkemmin määrittelemättömältä osin maksujen korottamista/perimistä kannatti yli 5 prosenttia vastanneista. Jotkut esittivät esim. kirjastoihin vuosimaksuja.

Muutama vastaaja toivoi, että maksujen korotuksen myötä tulisi palvelujen saatavuuden ja laadun parantua. Maksujen korotuksen toivottiin myös keventävän verotusta. Maksujen korottamisen katsottiin myös vähentävän palvelujen turhaa käyttöä. ('Ei ole ilmaisia palveluja, maksukyvyttömät tulee käsitellä erikseen').

Maksuja ja niiden korotuksia ehdotettiin mm. seuraaviin tehtäviin:

- rakennuslupamaksujen korottaminen
- laskutus niille joilla on varaa maksaa progressiivisin maksuin, esimerkiksi hammashoitoon, urheilu- ja kulttuuripalveluihin, lasten päivähoitoon.
- kirjastomaksut esim. vuosimaksuna
- lukioihin lukukausimaksut
- koulukyyti maksulliseksi

- kouluruokailun maksullisuus lisäisi sen arvostusta
- terveystakeskusmaksuja olisi korotettava
- vastuuta omasta hyvinvoinnista lisättävä kulutusvalinnoissa, esimerkiksi maksut ja sanktiot tupakan, alkoholin ja liikasyömisien vuoksi, alv-kannustin terveelliselle ruualla sekä tiedotusvälineiden kontrolli mainostamiseen.
- maksut käyttöön alkaen 25-vuotiaille sairaanhoitopalveluissa ja liikuntapalveluissa yli 30-vuotiaille
- aikuisten hammashoito yksityiselle sektorille
- romuautojen siirtokustannukset viimeiselle rekisteriin merkitylle
- kyllä, mutta terveystakeskusmaksuille maksukatto
- rakennuslupamaksujen korottaminen
- laskutus niille joilla on varaa maksaa
 - lapsilisät
 - hammashoito
 - urheilu- ja kulttuuripalvelut
 - lasten päivähoido
 - ylipäänsä maksut progressiivisiksi
- kirjastomaksut esim. vuosimaksuna
- lukioihin lukukausimaksut
- koulukyyti maksulliseksi
- kouluruokailun maksullisuus lisäisi sen arvostusta
- terveystakeskusmaksuja olisi korotettava
- vastuuta omasta hyvinvoinnista lisättävä kulutusvalinnoissa
 - maksut ja sanktiot tupakan, alkoholin ja liikasyömisien vuoksi
 - alv-kannustin terveelliselle ruualla
 - tiedotusvälineiden kontrolli mainostamisessa
- maksut käyttöön alkaen 25-vuotiaille sairaanhoitopalveluissa ja liikuntapalveluissa yli 30-vuotiaille
- aikuisten hammashoito yksityiselle sektorille
- romuautojen siirtokustannukset viimeiselle rekisteriin merkitylle
- kyllä, mutta terveystakeskusmaksuille maksukatto

Hieman yli 28 % vastaajista ei kannattanut maksujen korotusta. Perusteluina oli mm., että palvelut on tarkoitettu katettavaksi verorahoituksella. Vastaajat pelkäsivät, että maksujen periminen/korotukset vaarantaisivat palvelut pienituloisilta ja syrjäytyneiltä, jotka myös niitä eniten tarvitsevat. Jotkut olivat sitä mieltä, että osa kansalaisista maksaa jo nyt palvelut osittain itse (esim. hammashuolto) eikä uusia korotuksia enää tarvita. Jotkut myös esittivät, että yksityisten palvelujen Kela-korvaukset tulisi poistaa. Joidenkin mielestä suurella joukolla kansalaisia ei ole mahdollisuutta maksaa enempää itse palveluistaan. Palvelumaksut eivät ole hyvä keino vaan systeemiä olisi hyvä yksinkertaistaa rahoituksen osalta (yhden rahoituskanavan malli). Valinnan vapautta pitäisi lisätä lisäämättä byrokratiaa ja hallinnon kustannuksia esim. palvelusetelijärjestelmää kehittämällä.

Maksujen korotusta vastustavat perustelivat esityksiään seuraavasti:

- nykyiset maksut ovat aikaansaaneet eriarvoisuutta
- maksujen korotus iskee kipeimmin vähäosaisiin
- maksujen käyttöönotto ajaa palveluiden välttämiseen ja aikaansaa huonotuloisten terveyden-tilan huonontumista
- terveystakeskusta ei erityisesti saisi korottaa

- maksujen nosto lisää toiminnan tehottomuutta
- turhien lupien hakemista vähennettävä (esim puun kaato omasta pihasta)
- lisääminen lisää tietotekniikka ja perintäkuluja
- palvelut jo kertaalleen rahoitettu verovaroin
- Kela-korvaukset poistettava
- omavalvontaa lisäävä esim. verenpainemittauksissa
- vaikeavammaisten palvelut säilytettävä maksuttomina
- perusterveydenhuollon ja joukkoliikenteen tulisi olla maksutonta

Vastaajista noin 6,5 prosenttia oli sitä mieltä, että vastuuta omasta hyvinvoinnista tulisi lisätä esim. rakenteellisilla uudistuksilla ja palvelut tulisi järjestää mahdollisimman kevyesti. Palveluille tulisi valita tehokkain tuottaja. Katsottiin, että kansalaisilla tulisi olla vastuuta itsestään, esimerkiksi alkoholitit ja huumeongelmaiset voisivat olla enemmän vastuussa itsestään ja hoidostaan.

Kansalaisten oman vastuun korostamiseksi voisi:

- kasvattaa yhteisöllisyyttä ja myös talkoita
- on väistämätöntä talouden huonontumisen vuoksi
- merkitsisi toimeentulotuen muuttamista vastikkeelliseksi
- voisi lisätä liikuntapaikoissa seurojen maksuja käytöstä
- antaisi palvelumaksuihin käsityksen todellisista kustannuksista
- voisi ottaa tiukemman linjan esimerkiksi sairaalakäynteihin liittyvien matkojen korvaamisessa (junalla vai taksilla)
- pitäisi harkita ei-välttämättömiin kirurgisten toimenpiteiden toteuttamista julkisin varoin
- poistaa kuntien rahoitusvastuulta lihavuusleikkaukset, lapsettomuushoidot ja isyysselvitykset
- siirtää asuntoterveydstutkimukset ja ruokamyrkytystutkimukset suoraan kohteen maksettavaksi
- työttömyyskorvaukseen pitäisi liittää työvelvoite